Lieta

Nr.11390080518

Lietas arhīva Nr. K73-1148-19/45
ECLI:LV:ZRT:2019:0409.11390080518.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Tukumā 2019.gada 9.aprīlī

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese A.Kasakovska,
piedaloties prokurorei J.Pridānei,
aizstāvim G.Barakam,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu

/pers. B/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 170.panta.

Aprakstošā daļa

/pers. B/ izvairījās no tiesas nolēmuma pildīšanas, ar kuru viņam uzlikts pienākums apgādāt savus bērnus un dot tiem uzturu (izvairījās no uzturēšanas).

Ar Tukuma rajona tiesas 2010.gada 2.septembra spriedumu no /pers. B/ par labu /pers. C/ piedzīti uzturlīdzekļi meitai /pers. D/ ik mēnesi līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša algas, sākot no 2010.gada 24.maija līdz bērna pilngadībai.

/pers. B/ laikā no 2010.gada septembra līdz 2018.gada decembrim nepildīja Tukuma rajona tiesas 2010.gada 2.septembra spriedumu, jo sistemātiski un ilgstoši nemaksāja uzturlīdzekļus, kaut gan, būdams darba spējīga persona, guva ienākumus.

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 170.pantā paredzētu noziedzīgu nodarījumu.

Motīvu daļa

Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. B/ pilnīgi atzina savu vainu viņam inkriminētajās darbībās, pieteica lūgumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

Tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainīgumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu, tiesa pieņēma lēmumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

/pers. B/ darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 170.panta kā izvairīšanās no tiesas nolēmuma, ar kuru uzlikts pienākums apgādāt bērnu un dot tam uzturu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, tiesa, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Savukārt, atbilstoši normas trešajai daļai, nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

/pers. B/ izdarījis noziedzīgu nodarījumu pret ģimeni un nepilngadīgo.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta nosacījumiem Krimināllikuma 170.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā krimināpārkāpums, par kuru šī panta sankcija paredz piemērot īslaicīgu brīvības atņemšanu vai piespiedu darbu, vai naudas sodu.

Ar IeM Informācijas centra Sodu reģistra izziņu pierādīts, ka /pers. B/ notiesāts ar Tukuma rajona tiesas 2017.gada 21.septembra spriedumu pēc Krimināllikuma 176.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, nosacīti ar pārbaudes laiku uz 5 gadiem, sods nav izciests, administratīvi sodīts (lietas 82.-83.lapa).

Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālās struktūrvienības Tukuma nodaļas (turpmāk – VPD ZR TSV Tukuma nodaļa) informācijā norādīts, ka uzraudzības periodā /pers. B/ sadarbojas ar VPD ZR TSV Tukuma nodaļas amatpersonām, ieradās uz noteiktajām tikšanās reizēm. /pers. B/ laikā no 2018.gada 6.marta līdz 2018.gada 15.maijam piedalījās probācijas programmā "Emociju menedžments", par ko viņam izsniegts apliecinājums par probācijas programmas pabeigšanu. Uzraudzības laikā /pers. B/ nav izsniegts neviens brīdinājums. Uzraudzības periodā, izvērtējot /pers. B/ riskus un vajadzības, kā kriminogēno uzvedību veicinošas tika noteiktas šādas jomas: draugu un paziņu loks, nodarbinātība, finanšu vadība, alkohola lietošana, uzvedība un problēmu risināšanas prasmes. Uzraudzības periodā ir novērotas pozitīvas izmaiņas /pers. B/ dzīvē: viņš veiksmīgi ir sameklējis algotu darbu, finansiāli atbalsta savu ģimeni, ir izvērtējis alkohola lietošanas paradumus, samazinot alkohola lietošanas biežumu, kā arī regulāri apmeklē narkologu. VPD ZR TSV Tukuma nodaļas rīcībā nav informācijas par /pers. B/ alkohola, narkotisko vai psihotropo vielu lietošanas problēmām, vai garīgās veselības traucējumiem, kas liecinātu par jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas iespējamību. VPD ZR Tukuma nodaļas rīcībā esošā informācija liecina, ka /pers. B/ vēlas apprecēties un kā prioritāti ir izvirzījis ģimenes attiecību stiprināšanu, viņš ir atklāts, nav vērojamas manipulatīvas uzvedības izpausmes. /pers. B/ var raksturot kā pieklājīgu, atsaucīgu un korektu cilvēku (lietas 106.-107.lapa).

/pers. B/, izpildot Tukuma rajona tiesas 2014.gada 12.jūnija spriedumā noteikto sodu, piespiedu darbu, 2014.gada augustā – novembrī konstatēti pārkāpumi, izsniegti trīs brīdinājumi par piespiedu darba izpildes nosacījumu un kārtības neievērošanu (lietas 109.lapa).

2019.gada 12.martā noslēgtais darba līgums liecina, ka /pers. B/ ir nodarbināts, ar darba algu 430 *euro* mēnesī (lietas 110.-112.lapa).

/pers. B/ veicis divus maksājumus, kopsummā 100 *euro*, Uzturlīdzekļu garantiju fondam parāda segšanai (lietas 113.,114.lapa).

Tiesas sēdē /pers. B/ paskaidroja, ka kopš 2019.gada sākuma atjaunojis ģimenes attiecības, dzīvo kopā ar bērnu un viņa māti, pārtrauktas Uzturlīdzekļu garantiju fonda izmaksas, jo pilda bērna uzturēšanas pienākumu.

Tiesa secina, ka, nodrošinot Krimināllikuma 35.pantā definētā soda mērķa izpildi, soda individualizācijas principu, /pers. B/ par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nosakāms likumā paredzētais sods piespiedu darbs.

Tiesas ieskatā ziņas par to, ka 2014.gadā, veicot piespiedu darbu, /pers. B/ pieļāvis pārkāpumus, nav šķērslis piespiedu darba piemērošanai par šo noziedzīgo nodarījumu, ņemot vērā laiku, kāds pagājis kopš šiem pārkāpumiem, faktu, ka sods izpildīts, nav aizstāts.

Tiesa, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu, ziņas par /pers. B/ personu, uzskata, ka /pers. B/ nav piemērojams vieglākais no soda veidiem, naudas sods. Turklāt, izvērtējot ziņas par apsūdzētā ienākumiem, viņam noteiktos pienākumus apgādāt bērnu, maksāt uzturlīdzekļu parādu Uzturlīdzekļu garantiju fondam, krimināprocesā Nr.11390008716 noteikto kaitējuma kompensāciju cietušajam, tiesa secina, ka /pers. B/ nav iespējas nekavējoties samaksāt naudas sodu vai gūt paredzamus ienākumus, kas viņam ļautu likumā noteiktajā laikā samaksāt uzlikto naudas sodu.

Ziņas par apsūdzētā personu, tai skaitā VPD ZR TSV Tukuma nodaļas ziņas par pozitīvām pārmaiņām /pers. B/ raksturojumā, fakts, ka /pers. B/ nodibinājis darba tiesiskās attiecības, attieksme pret izdarīto, kā arī noziedzīgā nodarījuma apstākļi liecina, ka nav samērīgi un taisnīgi noteikt īslaicīgu brīvības atņemšanu.

Par /pers. B/ atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa atzīst viņa vaļsirdīgo atzīšanos izdarītajā, tā nožēlošanu.

Tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību, veicinājis procesa norisi, piesakot lūgumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, kas liecina par viņa attieksmi pret apsūdzību.

Tiesa nekonstatē Krimināllikuma 48.pantā paredzētos apsūdzētā /pers. B/ atbildību pastiprinošus apstākļus.

/pers. B/ izdarījis ilgstošu, turpinātu noziedzīgu nodarījumu no 2010.gada septembra līdz 2018.gada decembrim, proti, tas uzsākts pirms un turpinājies pēc Tukuma rajona tiesas 2017.gada 21.septembra sprieduma taisīšanas.

Tiesa pievienojas tiesu praksē izteiktajai atziņai, ka šādos gadījumos jāņem vērā tiesiskās labvēlības princips un galīgais sods jānosaka saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, nevis 51.pantu (*skat. Zemgales apgabaltiesas 2016.gada 11.maija spriedumu lietā Nr.11390018915*).

Soda termiņā ieskaitāms izciestais sods pēc Tukuma rajona tiesas 2017.gada 21.septembra sprieduma.

Novērtējot /pers. B/ izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu, izdarīšanas laiku, tiesa secina, ka piemērojams pilnīgas sodu saskaitīšanas princips, atbilstoši Krimināllikuma 52.panta otrajai daļai, piespiedu darbu izpildot patstāvīgi.

Tiesa uzskata, ka, saskaitot sodus, kad noteikts brīvības atņemšanas sods nosacīti, nav šķēršļu piespiedu darba izpildei patstāvīgi.

Krimināllikuma 52.panta otrā daļa izteikta jaunā redakcijā un 52.pants papildināts ar jaunu 2.[1] daļu ar 2012.gada 27.decembra likumu "Grozījumi Krimināllikumā".

Šī likumprojekta Anotācijā norādīts, ka, saskaitot sodus, Krimināllikuma 52. panta pirmās daļas 2. punktā ir paredzēts, ka astoņas piespiedu darba stundas atbilst vienai brīvības atņemšanas dienai, neizdalot gadījumus, kad persona tiek sodīta ar brīvības atņemšanu nosacīti. Tiesu praksē ir gadījumi, ka persona, būdama sodīta ar piespiedu darbu, izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, par ko viņai piespriež nosacītu brīvības atņemšanu un nosaka galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem, piemērojot Krimināllikuma 51. pantu, kā arī gadījumi, ka personai, kura izcieš piespiedu darbu, tiesa piespriež sodu par citu noziedzīgu nodarījumu un nosaka galīgo sodu, piemērojot Krimināllikuma 50. panta piekto daļu. Nosakot galīgo sodu un ievērojot Krimināllikumā nostiprināto sodu aizstāšanas kārtību, reālas piespiedu darba stundas tiesas aizstāj ar nosacītas brīvības atņemšanas dienām. Tā rezultātā vairāku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas fakts objektīvi mazina krimināltiesisko represiju, jo pienākums izpildīt reālu sabiedrībai derīgo darbu tiek aizstāts ar nosacītām brīvības atņemšanas dienām, kas nebūs jāizcieš, ja persona neizdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā. Vairāki no tiesātie šo praksi uztver kā atbrīvošanu no agrāk piespriestā soda, piespiedu darba (skat.http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/F8EAF0BB07FC B67AC225793300488419).

No Anotācijas (*skat. iepriekšējo avotu*) secināms, ka normu grozījumu mērķis bija attīstīt kombinēto sodu sistēmu, paredzot, ka piespiedu darbs ir izpildāms patstāvīgi no citiem pamatsodiem, paredzēt iespēju, ka par dažādiem nodarījumiem var tikt piespriesti dažādi pamatsodi, kas tiek izpildīti patstāvīgi, un netiek pārvērsti brīvības atņemšanas sodā, ja par kādu no nodarījumiem ir piespriesta brīvības atņemšana.

Tas pats attiecināms uz personām, kuras izcieš brīvības atņemšanas sodu nosacīti, ar pārbaudes laiku, un kurām saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu tiek saskaitīts sods– piespiedu darbs par citu noziedzīgu nodarījumu.

Tiesas ieskatā, Krimināllikuma 52.panta 2.[1] daļā noteiktais ierobežojums piespiedu darba patstāvīgai izpildei, proti, nepiemērojot Krimināllikuma 52.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto sodu saskaitīšanas principu, likumprojekta Anotācijas kontekstā, interpretējot šo normu kopsakarībā ar Krimināllikuma 52.panta otro daļu, nav attiecināms uz konkrēto gadījumu, kad persona kopš 2017.gada izcieš brīvības atņemšanas sodu nosacīti, ar pārbaudes laiku.

Tiesa vērtē judikatūrā, LR Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2015.gada 9.decembra lēmumā lietā Nr.SKK-J-720/2015 izteiktās atziņas par pamatsoda – piespiedu darba – patstāvīgu izpildīšanu, ja pamatsods – brīvības atņemšana nepārsniedz trīs gadus.

Tiesa secina, ka konkrētajā lietā, nosakot galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, personai bija noteikts reāls brīvības atņemšanas sods, ilgāks par trīs gadiem un piespiedu darbs, kas ir pretrunā ar Krimināllikuma 52.panta 2.[1] daļu.

/pers. B/ brīvības atņemšana uz pieciem gadiem noteikta nosacīti, ar pārbaudes laiku uz pieciem gadiem, soda izpilde uzsākta 2017.gada 3.oktobrī (lietas 83.lapa).

Tiesas ieskatā, hipotētiskā gadījumā, ja apsūdzētajam tiek atcelta nosacīta notiesāšana, un viņš nav izpildījis piespiedu darbu, jautājumu par galīgo sodu, saskaitot brīvības atņemšanas sodu un piespiedu darbu atbilstoši Krimināllikuma 52.panta pirmās daļas 2.punktam, var izlemt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 650.pantu.

Tiesas sēdē pēc norīkojuma apsūdzētā /pers. B/ aizstāvībai piedalījās zvērināts advokāts G.Baraks, kurš iesniedza tiesai paziņojumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu, piedalīšanos tiesas sēdē.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 84.pantam, 108.panta piektajai daļai, 2009.gada 22.decembra MK noteikumiem Nr.1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" pēc iesniegtā paziņojuma par juridiskās palīdzības sniegšanu, piedalīšanos tiesas sēdē pēc tiesas norīkojuma, zvērinātam advokātam G.Barakam no valsts līdzekļiem izmaksājami 80 *euro*.

Arī pirmstiesas procesā zvērināts advokāts G.Baraks sniedzis juridisko palīdzību apsūdzētajam /pers. B/, par ko izmaksāta atlīdzība 50 *euro*.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu, 368.panta pirmo daļu šo izdevumu samaksa valsts labā, uzliekama apsūdzētajam /pers. B/.

Lietā nav ziņu par apsūdzētā mantisko stāvokli, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 85.pantam izslēdz iespēju samaksu par aizstāvja palīdzību nodrošināt no saviem līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 523., 527.,528., 529., 530.pantu, tiesa nosprieda

/pers. B/ atzīt par vainīgu pēc Krimināllikuma 170.panta un sodīt ar piespiedu darbu uz simts stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu pilnīgi saskaitīt šo sodu ar Tukuma rajona tiesas 2017.gada 21.septembra spriedumā noteikto, un galīgo sodu /pers. B/ noteikt brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem un piespiedu darbu uz simts stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sodu noteikt nosacīti, ar pārbaudes laiku uz pieciem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu soda termiņā ieskaitīt izciesto sodu pēc Tukuma rajona tiesas 2017.gada 21.septembra sprieduma.

Uzlikt pienākumu /pers. B/ desmit darba dienu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā pieteikties soda – piespiedu darba izpildei – Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālās struktūrvienības Tukuma nodaļā.

/pers. B/ piemēroto drošības līdzekli – uzturēšanos noteiktā vietā un aizliegumu izbraukt no valsts, negrozīt.

Piedzīt no /pers. B/ valsts ienākumos procesuālos izdevumus 130 (simts trīsdesmit) *euro* par valsts nodrošināto juridisko palīdzību pirmstiesas procesā un tiesā,

nosakot termiņu maksājuma labprātīgai izpildei – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, maksājuma apliecinošu dokumentu nekavējoties iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas, 2019.gada 12.aprīļa, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese A.Kasakovska